

De ministers, provincie- en gemeentebesturen

**Directie Arbeidszaken
Publieke Sector**
Cluster Politieke Ambtsdragers
en Topinkomens

Schedeldoekshaven 200
2511 EZ Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
www.minbzk.nl

Contactpersoon
T.J. Jorritsma
T 070-426 8256
theo.jorritsma@minbzk.nl

circulaire

Onderwerp	Uitvoeringsvraagstukken Appa
Doelstelling	informatie
Juridische grondslag	Appa
Ingangsdatum	1 januari 2009
Geldig tot	tot nader bericht

Datum
21 januari 2009
Kenmerk
2008-0000573936

Aan	De ministers, provincie- en gemeentebesturen
Onderwerp	Uitvoeringsvraagstukken Appa
Doelstelling	informatie
Juridische grondslag	Appa
Relaties met andere circulaire's	
Ingangsdatum	1 januari 2009
Geldig tot	tot nader bericht

01272009

1. Inleiding

Het Rijk, provincies en gemeenten worden bij de uitvoering van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers (Appa) ondersteund door verschillende uitvoeringsorganisaties. Het ministerie van BZK overlegt regelmatig met deze organisaties. In dit overleg is gebleken dat er sprake is van verschil in interpretatie van de inhoud van de Appa-regelgeving. Het betreft de volgende onderwerpen:

1. Waardeoverdracht van nabestaandenpensioen
2. Overgangsrecht van de gewijzigde opbouwpercentages
3. Doorwerking van algemene loonsverhogingen op de verrekening van neveninkomsten voor gedeputeerden en wethouders
4. Het effect van de deeltijdfactor/tijdsbestedingsnorm op de pensioenopbouw van gedeputeerden en wethouders
5. Het stopzetten van het pensioen boven de leeftijd van 65 jaar bij opnieuw aanvaarden van een Appa-functie

In deze circulaire worden deze uitvoeringsvraagstukken nader toegelicht. Doel van de circulaire is om een eenduidige interpretatie bij de uitvoering van de APPA op deze punten te bereiken.

De inhoud van deze circulaire kan door provincie- en gemeentebesturen worden gehanteerd als beleidslijn voor de uitvoeringspraktijk. De uitvoeringsorganisaties zijn hiervan op de hoogte.

Gemeenten en provincies, die de uitvoering van de Appa niet hebben uitbesteed aan een externe uitvoeringsorganisatie, worden geïnformeerd in verband met hun directe zorg en verantwoordelijkheid voor de correcte uitvoering van de Appa.

Heeft u nog vragen over de inhoud van deze circulaire? Neem dan contact op met de heer T.J. Jorritsma van het cluster Politieke ambtsdragers, telefoon 070-426 8256 (theo.jorritsma@minbzk.nl).

2. Waardeoverdracht nabestaandenpensioen

2.1 Inleiding

In de uitvoeringspraktijk bestaat behoefte aan verduidelijking van het bepalen van de afkoopwaarde van het nabestaandenpensioen bij waardeoverdracht. Eerst wordt de wijze van waardeoverdracht in de Appa uiteengezet. Vervolgens wordt ingegaan op het verschil tussen nabestaandenpensioen op kapitaal- en risicobasis en de consequenties die dit verschil heeft voor de waardeoverdracht. Daarna wordt ingegaan op de onduidelijkheid in de uitvoeringspraktijk over de wijze waarop de waarde van het *op risicobasis* verzekerde nabestaandenpensioen moet worden betrokken in de overdrachtswaarde. Tot slot wordt een richtlijn voorgesteld voor de overgangsvragen waaronder de wijze van waardeoverdracht van het nabestaandenpensioen.

2.2 Waardeoverdracht bij de Appa in twee stappen

Op grond van de Appa kan een gewezen ambtsdrager aanspraak maken op het wettelijk recht op waardeoverdracht. In de toelichting bij het wetsvoorstel waarbij de mogelijkheid van waardeoverdracht in de Appa is geïntroduceerd, is gewezen

op een bijzonderheid in de rechtspositie van de politieke ambtsdrager na aftreden in vergelijking met (overheids)werknemers.

In zijn algemeenheid is de mogelijkheid van waardeoverdracht voor overheids- werknemers bedoeld voor degenen die zelf om ontslag hebben gevraagd om een functie buiten de overheid te aanvaarden. Er is dan geen recht op een uitkering, waardoor aan de deelneming aan de ABP-pensioenregeling per direct een einde is gekomen en waardeoverdracht aan de orde kan zijn.

De gewezen politieke ambtsdrager heeft daarentegen altijd recht op een wachtgelduitkering ongeacht de reden van het aftreden. Hij behoudt dit recht ook na het aanvaarden van een nieuwe functie. Tijdens de wachtgeldperiode bouwt de gewezen ambtsdrager nog Appa-pensioenaanspraken op¹. Dit zou tot gevolg hebben dat voor de gewezen politieke ambtsdrager waardeoverdracht pas na afloop van de uitkeringsperiode zou kunnen plaatsvinden (of in het geheel niet aan de orde zou zijn indien zijn uitkeringsduur loopt tot 65 jaar). Deze consequentie werd onjuist geacht.

In de regel zal aansluitend aan of kort na het einde van de vervulling van de politieke functie elders een functie worden aanvaard. Op dat moment kan dan waardeoverdracht plaatsvinden (de eerste waardeoverdracht). Deze waardeoverdracht kan plaatsvinden als de deelnemer een nieuwe werkkring heeft gevonden waarbij pensioenopbouw plaatsvindt. Het verzoek tot de eerste waardeoverdracht moet worden gestart binnen zes maanden na aanvang van deelneming aan deze nieuwe pensioenregeling².

De pensioenaanspraken die in de uitkeringsperiode (verder) nog worden opgebouwd, worden geacht te zijn betrokken in het eerste verzoek om waardeoverdracht. Met andere woorden: betrokkene heeft ook recht op deze waardeoverdracht maar kan dit zelf ook niet in een latere fase herroepen. Het deel van de overdrachtssom dat betrekking heeft op de uitkeringsperiode wordt dan pas na afloop van de wachtgeldperiode vastgesteld en uitbetaald aan de pensioeninstantie waaraan eerder de overdrachtssom is uitbetaald of aan een door de belanghebbende aangewezen andere pensioeninstantie (de tweede waardeoverdracht). Een waardeoverdracht van de in een Appa-functie opgebouwde Appa-pensioenaanspraken zal dus in dergelijke gevallen in twee stappen plaatsvinden.

2.3 Waardeoverdracht van Appa-nabestaandenpensioen op kapitaalbasis

Toen de mogelijkheid van waardeoverdracht in twee stappen in de Appa werd geïntroduceerd, kende zowel het ouderdomspensioen als het nabestaanden- pensioen een opbouwsystematiek. Dat betekende dat er bij zowel de eerste waardeoverdracht als de tweede waardeoverdracht na afloop van de uitkeringsperiode een contante waarde voor het nabestaandenpensioen kon worden berekend die in beide waardeoverdrachten naast de contante waarde voor het ouderdomspensioen kon worden overgedragen. Met ingang van 1 augustus 2003 is de kapitaalbasis voor het nabestaandenpensioen komen te vervallen.

¹ De Appa-pensioenopbouw tijdens de wachtgeldperiode is afhankelijk van de hoogte van de nieuwe inkomsten. De pensioenopbouw wordt gehalveerd als door de nieuwe inkomsten de bijverdienmarge wordt overschreden. Wanneer de neveninkomsten zo hoog zijn dat de uitkering op nihil wordt gesteld, vindt geen pensioenopbouw meer plaats.

² Of bij gelijktijdige deelname aan meerdere regelingen, binnen zes maanden na einde deelname.

Conclusie is dat de waarde van nabestaandenpensioenen op basis van pensioengeldige tijd tot en met 31 juli 2003 dus zonder meer moet worden meegenomen in de eerste waardeoverdracht.

Datum
21 januari 2009
Kenmerk
2008-0000573936

2.4 Waardeoverdracht van Appa-nabestaandenpensioenen op risicobasis

Het Appa-nabestaandenpensioen vóór 65 jaar, dat is gebaseerd op pensioengeldige tijd vanaf 1 augustus 2003, is het karakter gegeven van een risicoverzekering. Dat heeft de volgende consequenties:

- Zolang men als politieke ambtsdrager actief is, is men actieve deelnemer in de regeling. Bij overlijden is er aanspraak op een volledig nabestaandenpensioen op basis van een percentage van het maximaal te bereiken ouderdompensioen op leeftijd 65 jaar;
- Na de periode als actieve deelnemer maakt betrokkene gebruik van de Appa-wachtgeldregeling. In de wachtgeldperiode blijft men deelnemer en loopt de pensioenopbouw in beginsel door en bestaat er dus ook een aanspraak op een nabestaandenpensioen (zowel bij overlijden voor als na pensioendatum) op basis van het maximaal te bereiken ouderdompensioen.
- Na afloop van de wachtgeldperiode komt de dekking van een nabestaandenpensioen bij overlijden voor de pensioendatum (65 jaar) geheel te vervallen omdat er in deze periode geen sprake meer is van actief deelnemerschap in de pensioenregeling (men wordt 'slaper'). Wel blijft de dekking voor het al opgebouwde nabestaandenpensioen gehandhaafd voor de situatie dat de gewezen ambtsdrager na de pensioendatum komt te overlijden.

De vraag is nu of de aanspraken op nabestaandenpensioenen op risicobasis moeten worden meegenomen in de eerste en tweede waardeoverdracht. Deze vraag wordt in de volgende paragraaf beantwoord.

2.5 Waardeoverdracht Appa op grond van de Pensioenwet

In de Appa is bepaald dat de bij of krachtens artikel 71 van de Pensioenwet gestelde regels voor waardeoverdracht van overeenkomstige toepassing zijn op de Appa. In het derde lid van artikel 25 van het Besluit uitvoering Pensioenwet en Wet verplichte beroepspensioenregeling is bepaald dat bij de berekening van de overdrachtswaarde onder meer buiten beschouwing mogen blijven:

1. partnerpensioen³ dat is verzekerd op risicobasis;
2. *en aanspraken op partnerpensioen die achterblijven bij de overdragende uitvoerder.*

Bij de eerste waardeoverdracht (mogelijk als tijdens de wachtgeldperiode een nieuwe werkring wordt aanvaardt waarbij pensioenopbouw plaatsvindt) kan derhalve worden volstaan met het meegeven van de waarde van het opgebouwde ouderdompensioen en het nabestaandenpensioen op kapitaalbasis, dat ingaat bij overlijden na pensioendatum (nabestaandenpensioen bij overlijden boven de leeftijd van 65 jaar). Het meegeven van alleen de waarde van het

---

³ In het Besluit uitvoering Pensioenwet wordt gesproken over partnerpensioen. Nabestaandenpensioen is een verzamelterm voor partnerpensioen en wezenpensioen. In de Appa wordt met nabestaandenpensioen echter uitsluitend het partnerpensioen bedoeld. In de Appa wordt onder nabestaande verstaan 'de man of vrouw met wie de overleden politieke ambtsdrager, gewezen politieke ambtsdrager of gepensioneerd politieke ambtsdrager op de dag van overlijden gehuwd was, dan wel de man of vrouw ten aanzien van wie door de overledene aanmelding had plaatsgevonden'.

Datum
21 januari 2009
Kenmerk
2008-0000573936

nabestaandenpensioen op kapitaalbasis bij overlijden boven 65 jaar is al verdisconteerd in de contante waardefactor nieuw nabestaandenpensioen (NNP). Deze factor geldt vanaf 1 augustus 2003.

De dekking voor het nabestaandenpensioen tijdens de wachtgeldperiode blijft - zoals eerder aangegeven - in de Appa gehandhaafd. Na de (eerste) waardeoverdracht na afloop van de actieve periode wordt deze dekking beperkt tot de periode vanaf de ingangsdatum van het wachtgeld tot aan het einde van de wachtgeldperiode. De aanspraak op Appa-nabestaandenpensioen tijdens de wachtgeldperiode blijft dus achter in de Appa en heeft voor de doortelling betrekking op de resterende wachtgeldperiode.

Dat betekent dat bij de tweede waardeoverdracht na afloop van de wachtgeldperiode en dus einde deelnemerschap uitsluitend het in de wachtgeldperiode opgebouwde ouderdompensioen en nabestaandenpensioen (bij overlijden boven 65 jaar) wordt overgedragen.

Afhankelijk van het reglement van het nieuwe pensioenfonds is betrokkene daar verzekerd van een nabestaandenpensioen tot aan de pensioendatum.

	Eerste waardeoverdracht	Tweede waardeoverdracht
nabestaandenpensioen > 65 jaar	Overdragen van de waarde die is opgebouwd tot aan ingangsdatum wachtgelduitkering	Overdragen van de waarde die is opgebouwd vanaf ingangsdatum wachtgelduitkering tot einde wachtgelduitkering
nabestaandenpensioen < 65 jaar	Waarde nabestaandenpensioen gedurende wachtgeldperiode blijft achter in de Appa.	de dekking nabestaandenpensioen in de Appa wordt beëindigd met ingang van einde wachtgeld. Geen waardeoverdracht.

Als betrokkenen bij aanvaarden van een nieuwe functie *niet* verzoekt om waardeoverdracht en besluit de pensioenaanspraken achter te laten in de Appa, betekent dit dat hij gedurende de wachtgeldperiode deelnemer blijft in de Appa-pensioenregeling (inclusief het nabestaandenpensioen met volledige doortelling naar 65 jaar bij overlijden tijdens de wachtgeldperiode). Na afloop van de wachtgeldperiode eindigt ook in dit geval de dekking voor Appa-nabestaandenpensioen tot 65 jaar.

2.6 Inkomende waardeoverdracht

Bij de berekening van het aantal in te kopen extra opbouwjaren in de pensioenregeling voor politieke ambtsdragers moet geen rekening worden gehouden met de aanspraken op nabestaandenpensioen voor de pensioendatum. Bij de berekening moet alleen rekening worden gehouden met de waarde van dat deel van het nabestaandenpensioen dat mogelijk tot uitkering komt na de pensioendatum. Ook hier geldt dat een en ander is verdisconteerd in de factor NNP. Voor alle duidelijkheid: bij het inkopen van extra opbouwjaren in de pensioenregeling voor politieke ambtsdragers wordt het nabestaandenpensioen op risicobasis kosteloos meeverzekerd.

2.7 Overgangperiode

Gebleken is dat deze complexe regeling in de praktijk aanleiding heeft gegeven tot verschillende interpretaties. Het voorgaande is een interpretatie die recht doet aan de geldende regelgeving. Daarover is overeenstemming met de belangrijkste uitvoeringsorganisaties. Ik adviseer de verantwoordelijke organisaties de overdrachtswaarde van het nabestaandenpensioen met een overdrachtsdatum⁴ na 31 december 2008 te berekenen conform de hiervoor vermelde werkwijze. Wat betreft de periode 2003-2008 stel ik voor een praktische lijn te kiezen. Indien bij waardeoverdrachten met een overdrachtsdatum op of voor 31 december 2008 niet geheel in overeenstemming met voorgaande is gehandeld, zal er in verband met uitvoeringstechnische overwegingen geen herziening plaatsvinden.

3. Verrekeningssystematiek inkomsten Appa-uitkering gedeputeerden en wethouders

In artikel 134 van de Appa is bepaald dat inkomsten die een voormalige wethouder geniet met de uitkering worden verrekend. Alleen inkomsten uit activiteiten die belanghebbende na het tijdstip van aftreden en binnen één jaar voorafgaand aan het aftreden ter hand heeft genomen, worden in de verrekening betrokken. *Ook als een jaar voor het aftreden al bestaande activiteiten hogere inkomsten opleveren, wordt het meerdere in de verrekening betrokken.*

Onduidelijkheid is ontstaan over de interpretatie van het vierde lid van artikel 134. Heeft de zinsnede 'hogere inkomsten anders dan ten gevolge van algemene loonsverhogingen' betrekking op inkomsten die al aanwezig waren één jaar voor het aftreden of op nieuwe inkomsten die zijn ontstaan na aftreden of binnen één jaar voor aftreden?

In het vierde lid wordt het derde lid expliciet uitgezonderd ('anders dan bedoeld in het derde lid'). In het derde lid worden mede als te verrekenen inkomsten aangemerkt de inkomsten van activiteiten ter hand genomen binnen één jaar voor het aftreden. De passage ('anders dan ten gevolge van algemene loonsverhogingen') heeft dus *geen* betrekking op nieuw verworven inkomsten binnen één jaar voor aftreden of na het aftreden.

Bij de verrekening van deze nieuwe inkomsten ontstaan binnen één jaar voor of na aftreden als wethouder moet dus *wel* de stijging op grond van algemene loonsverhogingen worden meegenomen. *Dat ligt ook voor de hand omdat het uitkeringsbedrag ook stijgt bij een algemene loonronde voor ambtenaren.* Zowel de uitkering als het te verrekenen bedrag moeten dus worden aangepast aan de hand van de algemene loonsverhogingen. Al langer bestaande inkomsten⁵ worden in het geheel niet verrekend. Het ligt dan voor de hand dat stijging van deze inkomsten door algemene loonsverhogingen ook niet worden meegenomen.

⁴ Als overdrachtsdatum wordt hier bedoeld de aanvangsdatum van de deelname aan de pensioenregeling van de overnemende pensioenuitvoerder.

⁵ Voor het identificeren van al langer bestaande inkomsten is de bron en niet de hoogte van de neveninkomsten bepalend. Inkomsten uit nieuwe activiteiten dan wel hogere inkomsten uit bestaande activiteiten, ter hand genomen vanaf het tijdstip van één jaar voorafgaand aan de ontslagdatum, dienen te worden verrekend ongeacht het ten tijde van het wethouderschap al bereikte totale niveau van neveninkomsten.

Datum
21 januari 2009
Kenmerk
2008-0000573936

Resumerend:

	Inkomsten verworven meer dan één jaar voor aftreden (worden niet verrekend)	Inkomsten verworven binnen één jaar voor aftreden en na aftreden (worden wel verrekend)
Algemene loonsverhoging	Niet verrekenen	Wel verrekenen
Overige verhogingen	Wel verrekenen	Wel verrekenen

4. Overgangsrecht opbouwpercentage Appa

4.1 Inleiding

De opbouwwijze van een Appa-pensioen is met ingang van 15 augustus 2001 gewijzigd (Stb. 2001, nr. 364). De oorspronkelijke pensioenopbouw van 3,5% gedurende de eerste vier jaar en vervolgens 1,75% voor de daaropvolgende jaren is gewijzigd in één uniforme opbouw van 2% tijdens de actieve periode en de eerste vier jaar van de wachtgeldperiode en vervolgens 1% voor de resterende wachtgeldperiode. Gebleken is dat bij de uitvoering van de Appa het overgangsrecht door de uitvoerders verschillend wordt geïnterpreteerd.

4.2 Overgangsrecht opbouwpercentage

Het overgangsrecht voor de pensioenopbouw is als volgt geformuleerd:

"De bepalingen van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers met betrekking tot het bedrag van een pensioen per jaar zoals die bepalingen luiden vóór de wijziging ervan bij deze wet, blijven gelden voor diensttijd als minister en kamerlidtijd vóór die wijziging, alsmede voor zodanige tijd na die wijziging ten aanzien van degene die op de dag daarvóór minister of kamerlid was of na die dag maar vóór de eerstvolgende zittingsperiode van de Tweede Kamer der Staten-Generaal minister of kamerlid is geworden" (TK 26 043, nr. 9).

Deze wijziging werd aangekondigd in de Nota naar aanleiding van het nader verslag:

<De regering> "stelt daarom voor om, volgens de suggestie van de leden van de fractie van de VVD, het schrappen van de versnelde pensioenopbouw bij de volgende zittingsperiode te laten ingaan. Dat geldt ook voor de compenserende elementen, de waardeovername en de verbeterde opbouw in de uitkeringsperiode na aftreden. Bij nota van wijziging is het vorenstaande nader uitgewerkt. Met dit voorstel komt de regering voor de lopende zittingsperiode tevens tegemoet aan het bezwaar van diverse fracties tegen het eerder voorgestelde overgangsrecht, namelijk dat dit leidt tot verschillende regelingen voor eenzelfde categorie functionarissen" (TK 26 043, nr. 8).

Het werd door de Tweede Kamer niet wenselijk geacht, dat op Kamerleden die gelijktijdig in de Kamer zitting hebben, verschillende opbouwpercentages, oud en nieuw, van toepassing zouden zijn. Vanwege dat bezwaar is het begin van de nieuwe zittingsperiode het ijkpunt voor de ingangsdatum van het nieuwe opbouwpercentage geworden. Voor iedere minister en Kamerlid geldt tot aan de

Datum
21 januari 2009
Kenmerk
2008-0000573936

eerstvolgende zittingsperiode hetzelfde (oude) opbouwpercentage. Bewindslieden en kamerleden die aantreden na aanvaarding van het wetsvoorstel maar voor de eerstvolgende zittingsperiode, vallen *dus nog onder* het oude opbouwpercentage. Met ingang van de nieuwe zittingsperiode geldt voor iedereen (dus zittende én nieuwe bewindslieden en kamerleden) het nieuwe opbouwpercentage van 2%. Deze overgangsbepaling voor ministers en kamerleden is van overeenkomstige toepassing verklaard voor gedeputeerden en wethouders (artikel II, lid 7).

Recent is gebleken is dat in de uitvoeringspraktijk bij bewindslieden, kamerleden, gedeputeerden en wethouders echter het oude opbouwpercentage wordt gecontinueerd bij 'oude gevallen'. Dat is onjuist. Het is van meet af aan de bedoeling geweest het oude opbouwregime voor iedereen definitief te laten eindigen bij de aanvang van de nieuwe zittingsperiode.

4.3 Correcte toepassing overgangsrecht

Toepassing van het nieuwe regime is dus bedoeld met ingang van 23 mei 2002 voor leden van de Tweede Kamer, het aantreden van het Europees parlement op 20 juli 2004, de benoemingsdatum van ministers en staatssecretarissen na de verkiezingen voor de Tweede Kamer van 23 mei 2002, de benoemingsdatum van gedeputeerden na de Statenverkiezingen van 11 maart 2003 en de benoemingsdatum van wethouders na de raadsverkiezingen van 6 maart 2002. Het correct toepassen van het overgangsregime zal positieve of negatieve consequenties kunnen hebben voor de eerder gedane pensioentoezeggingen, de hoogte van de inhoudingen en de waardeoverdrachten. Provincies en gemeenten kunnen daarbij de volgende beleidslijn hanteren waarbij het uitgangspunt is het vermijden van negatieve inkomensgevolgen voor pensioengerechtigden.

1. Een neerwaartse bijstelling van al ingegane pensioenen moet worden vermeden. Het is niet verdedigbaar als pensioengerechtigden negatieve consequenties ondervinden van een onjuiste interpretatie van de Appa in de uitvoeringspraktijk. Van de nu reeds toegekende ouderdomspensioenen (in verband met bereiken van de leeftijd van 65 jaar of aftreden na 65 jaar) wordt de toekenning alleen in positieve zin met terugwerkende kracht aangepast. Er vindt op grond van artikel 122 van de Appa geen bijstelling van het al toegekende pensioen naar beneden plaats.
2. Actieve bestuurders die op 1 januari 2009 65 jaar of ouder zijn hebben geen recht op wachtgeld. De verlaagde pensioenopbouw op grond van het overgangsrecht kan dan niet meer worden gecompenseerd door de verhoogde pensioenopbouw tijdens de wachtgeldperiode. Voor deze beperkte groep vindt ook geen negatieve bijstelling plaats van de eerdere aan betrokkenen opgegeven pensioenaanspraken.
3. Voor actieve bestuurders en slapers heeft herziening van het overgangsrecht vooralsnog geen directe financiële gevolgen omdat de in te houden pensioenpremie niet afhankelijk is van de hoogte van de pensioenopbouw. Wel dienen de pensioenoverzichten met ingang van 2009 te worden aangepast.
4. Al eerder uitgevoerde waardeoverdrachten met een overdrachtsdatum op of voor 31 december 2008 worden in verband met de administratieve en uitvoeringstechnische lastendruk van een dergelijke hersteloperatie niet meer herzien.

01271003

5. Gewezen bestuurders met een wachtgelduitkering ondervinden mogelijk wel inkomensgevolgen als het nieuwe opbouwpercentage wordt gevolgd. Dat heeft te maken met een hogere *inhouding*. *Premie-inhouding* geschiedt dan vanaf 1 januari 2009 op basis van de opbouw in het nieuwe regime. Wel worden de pensioenoverzichten aangepast in verband met de verhoogde opbouw tijdens de wachtgeldperiode.

Datum
21 januari 2009
Kenmerk
2008-0000573936

5. Deeltijdfactoren pensioengeldige tijd voor gedeputeerden en wethouders

5.1 Inleiding

In de uitvoering van de Appa wordt verschillend omgegaan met de vraag of de pensioengeldige tijd moet worden opgesplitst naar de tijdvakken waarin een deeltijdfactor van toepassing was. Indien de pensioengeldige tijd niet wordt opgedeeld, is er sprake van een backservice van de laatste deeltijdfactor naar de gehele pensioengeldige tijd. Deze interpretatie van de Appa is niet correct.

5.2 Deeltijdfactor(en) in de Appa

Voor pensioenberekeningen over pensioengeldige tijd na 1 januari 1986 is voor wethouders in de kleinere gemeenten met een tijdsbestedingsnorm een op het evenredigheidsbeginsel gebaseerde pensioenpremiestelling en pensioenberekening in de Appa geïntroduceerd. Daarvoor was het systeem van de Appa uitsluitend gebaseerd op het model van de volledige dienstbetrekking. Bij de inbouw van de volledige AOW ('de franchise') in het verlaagde wethouderssalaris als gevolg van de tijdsbestedingsnorm werd de pensioenopbouw grotendeels of volledig gekort door de inbouw van de AOW.

De Appa is zodanig aangepast dat de aanspraken en de verplichtingen van de politieke ambtsdrager in deeltijdbetrekking evenredig zijn aan die van de politieke ambtsdrager in een vergelijkbare volledige betrekking. Na de wetswijziging wordt voor de pensioenberekening uitgegaan van het salaris dat bij de uitoefening van een volledige betrekking zou zijn genoten. Na verrekening van de franchise werd de uitkomst van de pensioenberekening vervolgens vermenigvuldigd met de deeltijdfactor. Een en ander is geregeld in artikel 139b. Als de tijdsbestedingsnorm tussentijds werd verhoogd door toename in inwonertal of gemeentelijke herindeling werd de volledige pensioengeldige tijd na 1 januari 1986 afgerekend naar de laatste deeltijdfactor en de laatst genoten wedde. Er was dus sprake van een backservice.

Met ingang van 1 januari 1994 is bij de invoering van de nieuwe Gemeentewet in artikel 36 de mogelijkheid van het deeltijdwethouderschap geïntroduceerd voor gemeenten waar het wethouderschap in beginsel een volledige betrekking is. Deze nieuwe mogelijkheid voor een deeltijdbaan in de grotere gemeenten (>24.000 inwoners) maakte een verdergaande aanpassing van de overheidspensioenregeling noodzakelijk. Ook gedeputeerden kunnen in deeltijd worden benoemd. Voor gedeputeerden geldt dezelfde regeling als voor wethouders.

Het eerdergenoemde artikel 139b van de Appa is daarom bij de wet van 11 december 1996, Stb 14 ingrijpend gewijzigd. Essentieel is dat aan het eind van

het artikel 139b de woorden "of deeltijdfactoren" zijn toegevoegd. In het oorspronkelijke artikel stond alleen "deeltijdfactor".

Datum
21 januari 2009
Kenmerk
2008-0000573936

Wetsvoorstel

HH

Artikel 139b komt te luiden:

Artikel 139b

Tijd, doorgebracht als lid van gedeputeerde staten, gedurende welke de belanghebbende voor zijn bezoldiging geacht werd niet de volledige werkweek aan zijn ambt te besteden, telt voor de pensioenberekening met toepassing van artikel 139a of 139aa, dan wel met toepassing van beide artikelen, mee met inachtneming van de voor die tijd toepasselijke deeltijdfactor of deeltijdfactoren.

Memorie van toelichting

Onderdeel HH.

Artikel 139b heeft betrekking op de pensioenberekening, met gebruikmaking van een deeltijdfactor. De huidige tekst van het artikel ziet op de situatie zoals die bestond vóór 1 januari 1994. In die situatie werd (slechts) voor een deel van de gemeenten het wethouderschap verondersteld een deeltijdfunctie te zijn, volgens vastgestelde tijdsbestedingsnormen. Om twee redenen moet het artikel aangepast worden.

De eerste reden is dat de nieuwe Provinciewet en de nieuwe Gemeentewet het sedert 1 januari 1994 mogelijk maken dat het lidmaatschap van gedeputeerde staten en het wethouderschap in een gemeente waarin deze functie normaliter als een voltijdse geldt, in deeltijd wordt vervuld.

De tweede reden is, dat het in de situatie vanaf 1 januari 1994 kan voorkomen dat het wethouderschap of het lidmaatschap van gedeputeerde staten achtereenvolgens naar verschillende tijdsbestedingsnormen wordt vervuld. De tekst van artikel 139b luidt dat de uitkomst van de berekening van het pensioen naar de laatste wedde (ingevolge artikel 139a herleid tot de voltijdse wedde en verminderd met de toepasselijke franchise) en de voor pensioen geldige tijd wordt vermenigvuldigd met de deeltijdfactor. Deze tekst voldoet, indien naar de letter toegepast, niet in de nieuwe situatie. Het zou niet juist zijn om de totale voor pensioen geldige tijd «af te rekenen» naar de laatste deeltijdfactor. Omgekeerd zou het eveneens niet juist zijn indien in het geheel geen deeltijdcorrectie van de pensioenberekening zou plaatsvinden in een geval dat laatstelijk de politieke functie voltijds werd verricht, dus na deeltijdse functievervulling in het verleden. Er is behoefte aan een formulering waarmee tot uitdrukking komt dat deeltijdcorrectie van de pensioenberekening (door een of meer deeltijdfactoren), slechts betrekking moet hebben op de tijd waarvoor de toepasselijke deeltijdfactor geldt. Dit in overeenstemming met de regeling voor de ambtenaren in de vroegere Abp-wet (artikel D 3, luidende: diensttijd doorgebracht in een deeltijdbetrekking telt mede voor het gedeelte dat wordt uitgedrukt door de deeltijdfactor).

Argumentatie voor deze toevoeging was dat het kan voorkomen dat het wethouderschap of het lidmaatschap van gedeputeerde staten achtereenvolgens naar verschillende tijdsbestedingsnormen wordt vervuld. Zonder de toevoeging zou de totale voor pensioen geldige tijd worden «afgerekend» naar de laatste deeltijdfactor/tijdsbestedingsnorm. De deeltijdcorrectie van de pensioenberekening (door een of meer deeltijdfactoren), heeft slechts betrekking op het tijdvak waarvoor de toepasselijke tijdsbestedingsnorm/ deeltijdfactor geldt. Inwerkingtreding van deze bepaling is 1 januari 1994.

Datum
21 januari 2009
Kenmerk
2008-0000573936

5.3 Conclusie

Bij het berekenen van de pensioenaanspraken met pensioengeldige tijd vanaf 1 januari 1994 van wethouders en gedeputeerden moet rekening worden gehouden met de afzonderlijke tijdvakken *per tijdsbestedingsnorm/deeltijdfactor*. De pensioengeldige tijd wordt dus opgesplitst wanneer de tijdsbestedingsnorm/deeltijdfactor wijzigt. Er geldt geen backservice meer.

5.4 Toepassing afzonderlijke tijdvakken

Het alsnog toepassen van afzonderlijke tijdvakken waarin verschillende deeltijdfactoren van toepassing zijn, zal consequenties hebben voor de eerder gedane pensioentoezeggingen en de waardeoverdrachten. Provincies en gemeenten kunnen daarbij de volgende beleidslijn hanteren waarbij het uitgangspunt is het vermijden van negatieve inkomensgevolgen voor pensioengerechtigden.

1. Van de nu reeds toegekende *ouderdomspensioenen* (in verband met bereiken van de leeftijd van 65 jaar of aftreden na 65 jaar) wordt de toekenning alleen in positieve zin met terugwerkende kracht aangepast. Er vindt geen bijstelling van het al toegekende pensioen naar beneden plaats.
2. Bij het bepalen van de pensioengeldige tijd vanaf 1 januari 1994 van slapers, gewezen bestuurders met een wachtgelduitkering en actieve bestuurders wordt met ingang van 1 januari 2009 rekening gehouden de deeltijdfactor van de afzonderlijke tijdvakken. Pensioentoezeggingen worden in 2009 met toelichting dienovereenkomstig aangepast.
3. Waardeoverdrachten met een overdrachtsdatum op of voor 31 december 2008 worden niet meer herzien.

6. Het pensioen bij het continueren of opnieuw aanvaarden van een Appa-functie boven 65 jaar

6.1 Inleiding

Er is onduidelijkheid of het recht op een Appa-pensioen moet worden uitgesteld of opgeschort als na het bereiken van de 65-jarige leeftijd opnieuw een politiek ambt met Appa-pensioenaanspraken wordt aanvaard.

6.2 Uitstellen Appa-pensioen op of na bereiken 65 jarige leeftijd

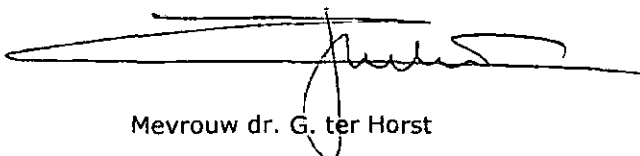
Op grond van de artikelen 13, 58 en 138 van de Appa heeft een Appa-gerechtigde na zijn ontslag recht op pensioen, indien hij op de dag van ingang van het ontslag de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt, *tenzij hij op dat tijdstip wederom in dezelfde functie optreedt*. In het derde lid van artikel 118 van de Appa wordt daarnaast gesteld dat een pensioen van een gewezen minister onderscheidenlijk van een gewezen lid van de Tweede Kamer niet wordt genoten, zolang een gewezen minister wederom het ambt van minister bekleedt of zolang een gewezen kamerlid na herkiezing, een schadeloosstelling bedoeld in de Wet schadeloosstelling leden Tweede Kamer, ontvangt. In artikel 158 van de Appa is deze bepaling van overeenkomstige toepassing verklaard op de pensioenen van gedeputeerden en wethouders. In beide genoemde gevallen wordt het pensioen dus uitgesteld terwijl de pensioenopbouw wordt gecontinueerd.

Wel moet dezelfde functie worden vervuld. Het Appa-pensioen wordt wel toegekend op de leeftijd van 65 jaar als een geheel andere functie wordt uitgeoefend. Een gewezen minister die na zijn 65^e bijvoorbeeld wordt gekozen als lid van de Tweede Kamer, behoudt naast zijn schadeloosstelling als Kamerlid dus ook zijn pensioen op grond van het ministerschap. Ook een Appa-gerechtigde wethouder of gedeputeerde die ontslag is verleend vóór het bereiken van de 65-jarige leeftijd, verkrijgt recht op pensioen bij het bereiken van die leeftijd, tenzij hij op dat tijdstip wederom hetzelfde ambt (dus in dezelfde provincie of gemeente) bekleedt. Ook in dat geval wordt de pensioenuitkering opgeschort terwijl de pensioenopbouw doorloopt.

Datum
21 januari 2009
Kenmerk
2008-0000573936

Na het aftreden wordt op basis van de hoogte van de laatste wedde een nieuwe pensioenberekening gemaakt. Het eerdere pensioen wordt dan aan de hand van de laatste ambtsperiode herzien. Er ontstaan dus geen afzonderlijke Appa-pensioenen.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES,

Mevrouw dr. G. ter Horst

01272003